

Energiemarkten lijken onder controle



Dalende consumentenprijzen leiden tot deflatie in China. Dat betekent dat er meer gekocht kan worden voor minder geld en de koopkracht toeneemt. Dat lijkt goed



nieuws maar is het niet. Dalende prijzen betekent dat consumenten hun aankopen gaan uitstellen. Langer wachten betekent tenslotte lagere prijzen. En dat heeft dan weer tot gevolg dat producten blijven liggen en bedrijven minder gaan produceren. Het gevolg kan zijn dat personeel moet afvloeien. Het gevolg van deflatie kan dan ook een volledige stilstand van de economie betekenen. Kortom: het gaat nog niet goed in China. De deflatie is er nu voor de derde maand op rij. Andere grote economieën laten juist een tegengestelde beweging zien. De Chinese export is vorig jaar met 4,6% gedaald. Dat is voor het eerst sinds 2016. De oorzaak was vanzelfsprekend de aanhoudende zwakke vraag naar Chinese goederen. Consumenten hielden in 2023 bijna wereldwijd de hand op de knip door de hoge inflatie en hogere rentetarieven. In de maand december was daarentegen een groei zichtbaar wat kan betekenen dat herstel aanstaande is. Nederland krijgt te maken met een groeiend personeelstekort. In de bouw, zorg en de sector techniek is de vraag naar personeel groot. Deze krapte op de arbeidsmarkt blijft de komende jaren nog wel van toepassing. Belangrijkste oorzaken zijn de enorme vergrijzing en de energietransitie. Met de aantrekkende economie en een lage werkloosheid zal die krapte alleen maar gaan toemen. Werkgevers doen er dan ook alles aan om hun personeel te behouden door de lonen te verhogen en extra beloningen uit te keren.

HET WEER

De koude zal er deze week nog zijn maar gaat volgende week plaats maken voor zachter weer. Maandag en dinsdag zijn er nog winterse buien met sneeuw. Ook daarna blijft de kans op



sneeuw aanwezig. De temperaturen blijven nog onder gemiddeld en iets boven het vriespunt. Later gaan de temperaturen wat omhoog en komen we op of wellicht zelfs boven gemiddeld terecht. Dat weerbeeld kan aanhouden tot begin februari.

OLIE

Afgelopen week zijn de olieprijsen nagenoeg gelijk gebleven. Maar saai was het zeker niet. Na een daling op maandag naar \$75,43 steeg de prijs door, om op vrijdag de hoogste waarde te bereiken: \$80,05. De week werd afgesloten op \$78,39



per vat. De olieprijsen reageerden vooral op de situatie in de Rode Zee. De Houthis-rebellen, die gesteund worden door Iran, vielen de afgelopen maanden schepen in de Rode Zee aan. Deze aanvallen hebben de internationale handel ontwricht op de belangrijkste route tussen Europa en Azië. Deze neemt ongeveer 15% van het mondiale scheepvaartverkeer voor rekening. De Britse en Amerikaanse legers sloegen deze week met gevechtsvliegtuigen en een onderzeeër toe met als doel trainingsfaciliteiten en drone-opslagplaatsen te vernietigen. De aanval volgt uit de afspraken die 13 landen, waaronder de Verenigde Staten, hebben gemaakt om militanten verantwoordelijk te houden voor het aanvallen van commerciële schepen in de Rode Zee. De reactie op deze aanval door de wereldmarkten is kalm waardoor de markten stabiel bleven. Natuurlijk was er een vrees voor verdere escalatie. Aan de andere kant is deze concrete actie positief omdat het de zorgen over een langdurige onderbreking van de goederenleveringen en hogere transportkosten wat wegneemt. Iran dreigt om de Straat van Hormuz te blokkeren. Deze smalle zeestraat verbindt de Perzische Golf met de Golf van Oman waar meer dan 20 miljoen vaten olie per dag passeren. Dat komt overeen met ongeveer 20% van de mondiale consumptie. De voorraden ruwe olie in de Strategic Petroleum Reserve (SPR) zijn met 0,6 miljoen vaten gestegen en bedragen nu 355 miljoen vaten. Rusland houdt zich aan de OPEC+ verplichtingen om de olie-export over zee te verminderen. De Russische transporten van ruwe olie bedroegen tussen 1 en 7 januari gemiddeld 3,28 miljoen vaten per dag. Dat is exact 300.000 vaten per dag minder dan de referentieniveaus in mei en juni. Rusland heeft deze belofte gedaan om solidair te zijn met OPEC+ partner Saoedi-Arabië. Die verlagen de olieproductie vrijwillig met 1 miljoen vaten per dag tot het einde van het eerste kwartaal van 2024.

KOLEN

De kolenprijs steeg deze week verder en liep op van €103,55 naar €104,24 per ton.

In het begin van de week was nog een daling zichtbaar. De concurrentie met gas voor de elektriciteitsopwekking was daarbij een belangrijke factor. Op vrijdag steeg de prijs weer gezien de hectiek die even in de markt was ontstaan door de Amerikaanse interventie in de Rode Zee.



GAS

De afgelopen week zijn de prijzen voor de langere termijn nagenoeg gelijk gebleven. Alleen op vrijdag was een kleine stijging zichtbaar. De spotprijs veranderde nauwelijks. Toch waren er voldoende redenen om tot een stijging van de prijzen te komen. Zo heeft Qatar besloten om zeker vijf LNG schepen stil te leggen. Drie tankers zijn gestopt voor de kust van Oman, één ligt in de Rode Zee en de andere ligt in de Middellandse Zee nabij het Suezkanaal. De Amerikaanse en Britse marine adviseerden de scheepvaart om weg te blijven uit de gevarenzone in de zuidelijke Rode Zee na de luchtaanvallen op de door Iran gesteunde militante Houthi-rebellen. Het begin van deze week kende dusdanig lage temperaturen dat een 'noodscenario' van de Nederlandse overheid in werking trad. Sinds oktober is de gaswinning uit het Groningenveld op 0 gezet. Echter daar was de voorwaarde aan verbonden dat als de gemiddelde effectieve etmaaltemperatuur in De Bilt onder -6,5°C zou dalen er weer putten opgezet konden worden. En dat gebeurde de afgelopen week toen het KNMI voor afgelopen dinsdag een gemiddelde effectieve etmaaltemperatuur van -6,63°C aankondigde. Dat zou kunnen leiden tot meer vraag naar aardgas. Het gevolg daarvan was dat gasputten in Spitsbergen en Scheemderzwaag (deel uitmakend van de Groningenveld) op de waakvlam werden gezet. Inmiddels is één en ander weer naar de oude situatie teruggebracht. De prijzen reageerden dus nauwelijks. Dat werd mede gedreven door mildere temperaturen en een onveranderde gasaanvoer naar Europa.

POWER

Ook de termijnprijzen power lieten een daling zien. De korte termijnprijs steeg daarentegen. Grootste oorzaak daarvan was de aanhoudend lager dan gemiddelde opwekking van windenergie.

Al met al is de koude periode met relatief lage prijzen doorlopen. De Franse kernenergiecapaciteit blijft rond de 51,5 GW, die ook bijna geheel wordt opgewekt: bijna 50,7 GW. Dat is een niveau dat lang niet gehaald is. Op de Europese markt is Frankrijk exporteur. Dat was Nederland afgelopen week ook. De Nederlandse gascentrales en kolen-centrales draaien volop, en samen met de wind zorgde dit voor goedkopere productie dan in de omringende landen.

EMISSIONS

De koolstofprijzen zijn afgelopen week weer stevig gedaald. De EUA-veilingen keren terug na een pauze van een maand. Dat bete-



kent dat er meer volumes op de markt komen wat alleen al voor een prijsdaling zorgt. Daarnaast is het relatief milde weer met behoorlijk wat wind reden dat de vraag naar CO₂-emissierechten daalt. De daling was fors van €74,01 naar €63,75 per ton.

OUTLOOK

GAS

GASMARKT LIJKT ONDER CONTROLE

Met wat mildere temperaturen in het vooruitzicht en een aantrekkende wind is de druk op de prijzen weer helemaal terug. De gezonde fundamentals helpen daar zeker in mee. Met de interventie van de Amerikanen in de Rode Zee stijgt het vertrouwen en wordt de kans op escalaties wat kleiner geacht. Kortom allemaal ingrediënten die voor ontspanning zorgen wat zal gaan reflecteren op de prijzen. Cal25 baseload **daalde** van 35,81 naar 34,37 €/MWh. De spotmarkt (TTF) handelt op 30,74 €/MWh. Op maandag 15 januari 2024 noteerde de spotmarkt een prijs van 31,54 €/MWh.

POWER

DALENDE TENDENS

Zeker de tweede helft van de week zal de wind gaan toenemen. Zo nu en dan is er ook wat zon te verwachten. De beschikbaarheid van Franse kerncentrales neemt toe naar 55 GW en dat is beter dan de afgelopen 2 jaren. Het is wel de vraag of dat ook werkelijk gehaald gaat worden. Met de veiling van CO₂-rechten die deze week weer start komen extra volumes op de markt. Al

met al kan een daling van de prijs van toepassing worden. Cal25 baseload **daalde** 93,42 naar 86,00 €/MWh. De spotmarkt (EPEX) handelde op 103,18 €/MWh. Op maandag 15 januari 2024 noteerde de spotmarkt een prijs van 84,53 €/MWh.